

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 15–16 березня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

Таким чином, лінгвістичні словники - це словники слів. Вони дають інформацію не про речі, явища, поняття, а про слова. Енциклопедичні словники подають назви предметів та явищ, які в мові представлені іменниками та іменними словосполученнями. Енциклопедичні словники фіксують і пояснюють не слова, а пов'язані з тими чи іншими словами (як назвами відповідних явищ) відомості з різноманітних ділянок знання, мистецтв, виробництв, політичного життя тощо. Тому в енциклопедичних словниках зовсім не мають місця слова таких граматичних категорій, як займенники, вигуки, сполучники, частки; прислівники, дієслова та прикметники.

1. Ярещенко А. П. Сучасний фразеологічний словник української мови / А. П. Ярещенко. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2011. – 640 с.
2. Єрошенко О. О. Великий тлумачний словник української мови / укл. О. О. Єрошенко. – Донецьк: ТОВ «Глорія Трейд», 2012. – 864 с.
3. Климишина І. А. Астрономічний енциклопедичний словник / І. А. Климишина. – Львів : Голов. астроном. обсерваторія НАН України : Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2003. – 548 с.
4. Швачко С. О., Медвідь О. М. Когнітивні аспекти квантитативних слів // Вісник Київського лінгвістичного університету. Серія Філологія. – 1998. - №1. – С.33-40.

ЕКСПЛІЦИТНИЙ ЛЕКСИКОН АНГЛОМОВНОГО ДИСКУРСУ

Коваль Т. Ю.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – д-р філол. наук, професор Швачко С. О.

Однією з характерних особливостей лексики англomовного дискурсу є здатність передавати експліцитну й імпліцитну інформацію. На відміну від імпліцитності, яка передбачає опосередковану, приховану вербалізацію, під експліцитністю розуміється повне, відкрите, словесне вираження певного значення [1, с. 96]. Так, експліцитною можна назвати лексику, за допомогою якої думка виражається відкрито та безпосередньо.

Питання експліцитності в англomовному дискурсі доречно розглянути на прикладі лексичних засобів омовлення негачії. Вони

включають у себе як повнозначні, так і службові частини мови, серед яких:

1) заперечна частка *not*, яка є найчастотнішим вживаним негатором в англійській мові. Вона є продуктивним способом експлікації негачії і поєднується з допоміжними, модальними та дієсловами-зв'язками в усіх часових формах: *She didn't telephone after all*;

2) заперечний займенник *no*, який стоїть на другому місці за частотністю використання. Однак, він виражає лише часткове заперечення, оскільки може заперечувати лише іменники, прикметники або займенники: *They can find no jobs and they have no future*;

3) заперечні займенники *nothing, nobody, no one, none*, які самі виступають членами речення і розглядаються як показники негачії в частковому запереченні підмета і додатка: *Don't tell nobody nothing*;

4) заперечні прислівники *never* і *nowhere*, які в основному вживаються в частковому запереченні обставини часу і місця: *I never saw such sunsets nowhere!*;

5) заперечні сполучники *neither...nor*, які надають негативного значення реченню, заперечуючи синонімічні групи слів: *He was neither rich, nor smart, nor handsome*;

б) повнозначні частини мови, що містять заперечні афікси *in-, ir-, im-, il-, un-, non-, anti-, dis-, de-, mis-, -less, -free* [1; 2, с. 33-34].

Афікасація належить до морфемних засобів омовлення категорії негачії. Особливістю негативних суфіксів та префіксів є їхня здатність утворювати слова з протилежним значенням. В англійській мові префікси з негативною конотацією мають різне походження, а саме: запозичення з германських (*un-*: *unattractive, unfair, unbearable, undaunted, undeserved, unnatural, unpredicted*) та романських (*dis-, de-*: *disorganized, disharmonious, disability, decompound, dehumidify*) мов, префікси грецького походження (*anti-*: *antisocial, antiaircraft, antiknock, antimagnetic, antifreeze*), а також афікси, які з'явилися в англійській мові внаслідок переосмислення морфологічної структури запозичених слів (*in-*: *inaccurate, inconsiderate, inactive, informal, indelicate*). Що стосується суфіксів, то найуживанішими серед них є *-less* та *-free* (*resistless, tireless, thoughtless, carefree, moneyfree, germfree*) [1, с. 97]. Таким чином, можна зробити висновок, що

категорія негачії в англійській мові може мати різноманітні засоби та характер вираження.

Крім того, незважаючи на те, що англійська мова є мононегативною, заперечення в ній представлене біполярно – як мононегативно, так і полінегативно [1, с. 97]. Серед причин полінегачії можна назвати неграмотну мову учасника комунікації або ж вираження негачії на стилістичному рівні. Так, зокрема шляхом подвійної негачії досягається драматичний ефект: *I didn't see hardly anybody on the street* [3, с. 43]. Однією з найпоширеніших форм полінегативної негачії в англійській мові є подвійна негачія типу *not un-*, *not in-*. Наприклад: *Not infrequently they have to form a coalition.*

Отже, носіями експліцитної негачії в англомовному дискурсі є повнозначні та службові частини мови. При цьому нерідким є явище полінегачії, що може виникати як умисно, так і в результаті неграмотності комуніканта.

1. Швачко С. О. Вербальні та невербальні засоби категоризації негачії / С. О. Швачко, І. К. Кобякова, Н. І. Сахарова // Філологічні трактати. – 2015. – №7 (3). – С. 95–101
2. Ахтімірова К. Відображення негачії в англійській мові / К. Ахтімірова, Н. І. Чернюк // Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів гуманітарного факультету : 23-27 квітня 2007 року. – Суми : СумДУ, 2007. – Ч.1. – С.32-34.
3. Гема М. Шляхи вербалізації категорії негачії в англійській мові / М. Гема, С. О. Швачко // Сучасні лінгвістичні парадигми: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (14 березня 2013 р.). – Горловка: Вид-во ГІМ ДВНЗ "ДДПУ", 2013. – С.42-45.